

„Danskeren“

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSESBLAG FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA, udgivet af Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

„Danskeren“ udkommer Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang: De Forenede Stater \$2.00. Udlandet \$2.50. Bladet betales i Forskud. Bestilling Betaling. Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres DANIEL LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør: A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren's“ Kontor.

Advertising rates made known upon application.

Naar Læserne henvender sig til Folk som avterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det avterede, bedes de altid omstøtte, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Rapport fra Syvmandskomiteen vil Læserne finde paa Side 2 i dette Nummer. Tag nu Tid til at læse og overveje den grundigt.

Dr. Schmauk død. Eftermiddags den 23. ds. døde en af vor lutherske Kirkes dygtigste og mest kendte Teologer i dette Land, Theodore Emanuel Schmauk, D. D., LL. D. Dr. Schmauk var født i Lancaster, Pa., 1860. 20 Aar gammel gradueredes han fra Statens Universitet, studerede saa Teologi og blev ordineret til Præst 1883. 1895 blev han „Luth. Church Review's“ Hovedredaktør. Alleerede Aaret 1889 var han litterær Redaktør af „The Lutheran“. 1903 valgtes han til Formand for „General Council“, og 1911 blev han Professor i Teologi ved „Lutheran Theological Seminary“, Philadelphia, Pa. — Dr. Schmauk har desuden udfoldet en rig Forfattervirksomhed. 1894 udgav han „Negative Criticism of Old Testament“, 1899 „Bible History“ og 1903 „History of The Lutheran Church in Pennsylvania“ og 1909 „The Confessions and Confessional Principles of the Lutheran Church.“

Fransk Taknemmelighed. Dr. Frank M. Ritter, Philadelphia, Pa., har modtaget følgende Brev fra Formanden for den lutherske Kirke i Frankrig: „Dear Sir: Med dyb Følelse vil jeg til Dem udtrykke den fransk lutherske Kirkes Taknemmelighed for den Modtagelse, De viste vor Udsendinge til U. S. — Deres Ophold blandt os i Frankrig lærte os højlig at værdsætte den broderlige Interesse, De nærer for vor Kirke; men den Triumf, De arrangerede for vore Repræsentanter har vist os, at Deres Kærlighed til vor Kirke overgaar, hvad vi havde forudsat. — Det er fra mit Hjertedyb, jeg sender disse Ord som Udtryk for taknemmelig Erkendtlighed og bevidner Dem, med hvilken Glæde vi imødeser Dem atter i vor Midte. — Jeg beder Dem, min Herre, modtage Forsikring om min højeste Agtelse.“

Louis Paul De Pourtales, den franske lutherske Kirkes Generalsynodes Formand.

Luthers Storhed. Redaktøren af Columbus Evening Dispatch omtaler — i en Drøftelse af Kendemærkerne paa sand Storhed — Luther som den anden store Mand, Verden i Tidens Løb har produceret. Han erklærer for at have været „fremragende som Lærd, som Taler, Teolog, Dialektiker, den modigste blandt Stridsmænd og en Modstander af politiske og kirkelige Magter i den Tid, han

levede.“ Dertil bemærker „The Lutheran“: Det er værd at lægge Mærke til, at en Mand kan være virkelig stor, selv om hans Virksomhed ligger næsten udelukkende indenfor Kirkens Grænser.

Pastor M. A. Pederson og Hustru har fra Santalmissionens Landsstyre i Norge modtaget Indbydelse til at besøge Norge til Sommeren. Styret ønsker at faa ham til at virke en Tid derovre for Santalmissionen, samt deltage i Landsmødet, som holdes i Kristiania de første Dage af Juli.

Pastor Pederson har henvendt sig til den amerikanske Santalkomite, i hvis Tjeneste han nu staar, med Spørgsmaal, om den vil tillade ham at efterkomme nævnte Indbydelse. Og som Svar paa denne Henvendelse har vor Komite vedtaget følgende Beslutning:

„Den amerikanske Santalkomite bifalder, at Pastor M. A. Pederson efterkommer Anmodningen fra det norske Santalstyre om at komme til Norge til Sommeren og virke der en Tid for Santalmissionen. Men det er Komiteens Forstaaelse, at Tiden ikke maa overskride 5 Maanedre, fra Begyndelsen af Maj dette Aar at regne, Rejsen iberegnet.“ „Fklbl.“

Fra Diakonisseanstalten i Omaha skriver „Augustana“ af 25. ds.: „Den Sygdom, som nu en Tid har graseret, har været ret fælbar hos os. I Nazareth har næsten alle været syge, og to ældre Kvinder er afledne. Søstreskaren har været haardt prøvet, idet de fleste af dem har haft en Kende af Influenza, og en Søster døde den 3. ds. af Lungebetændelse, nemlig Søster Emelia Mathilda Carlson. Hun skrantede flere Dage, men troede sig bedre og optog sit Arbejde, men maatte gaa til Seng igen, da Lungebetændelsen indfandt sig. Vi haabede dog, at hun skulde komme sig, da der viste sig Tegn til Bedring, men efter fire Ugers Kamp fik hun Hjemlov.“

The Literary Digest citerer The Lutheran angaaende religiøse Tilstande i Tyskland og gør Bemærkninger til N. L. C.s Kommissærers Optimisme sammenlignet med Økonomers Anskuelse, som har besøgt Tyskland. Vi hørte vore Kommissærers Rapport til N. L. C., og vi har læst deres Indberetninger, skriver The Luth. Det er sandt, at vi ikke venter, at Kristendom og Lutherdom vil forgaa blandt vore Brødre i Central-Europa. Men med mindre de faar Hjælp og Sympati fra os i dette Land, og det nu, vil de faa en frygtelig Kamp imod Djævelens Magt. Naturligvis vil Gud give dem Sejr, men imidlertid er det vor Pligt mod Jesus Kristus at yde Hjælp i Nødens Tid. Da Paulus stiftede Menigheder i Grækenland og Lilleasien, led den gamle Menighed i Jerusalem Forfølgelse og Hunger. „Vi kan ikke kontrollere Jerusalem's Politik, heller ikke standse Forfølgelsen, men dersom De vil optage en god Kollekt, saa kan vi i det mindste standse Hungersnøden.“ Mange aad dette Barnhertigheds-Brød og udflyede baade Politikken og Hungersnøden; de flyede og udbredte Kristendommen, og omsider gjorde de Verden sikker for Kirken.“

Glædelig Paaske!

En rigtig glædelig og velsignet Paaskefest ønsker Danskeren sine Læsere!

Paaske — Langfredag — Paaskestøndag — Lidelsens, Opstandelsens, Sejrens Mindefest! I Sandhed mageløse Begivenheder minder den om!

Det kan ikke siges for tidt eller hævedes for stærkt, at Kri-

stendommen ikke væsentlig er Ord, men Kendsgjerninger, Frelsesgerninger!

Jesu Fødsel, Guds Søns Meneskeveden er en Kendsgjerning, hans offentlige Virksomhed paa Jord, hans Lidelse, hans Død, hans Opstandelse er Kendsgjerninger, uden hvilke Frelse fra Synd ikke var mulig.

Vore kirkelige Fester er aarlige Mindefester om disse Frelsesgerninger. Evangeliet, al Forkyndelse om Frelsen i Kristus kaster Lys over dem.

Og vi bekender Tro paa Frelseren saaledes, som han er aabenbaret for os igennem disse Frelsgjerninger.

Hvilken Fest er herligst og størst — Julen eller Paasken?

Julen træder ofte i Forgrunden som den herligste. Det kommer vist af, at Frelserens Fødsel var som Solopgangen paa Guds Folks Himmel, den var Indfrielsen af herlige Løfter til Fædrene efter lange Tiders Venten, den var den løfterige Begyndelse til det Frelsesværk, der skulde fuldbyrdes i sin Tid.

Men Paasken er Virkelig-gørelsen af det, som Julen spaaede, den er Kronen paa Jesu grundlæggende Frelsesværk. Det gælder baade Lidelsen og Opstandelsen.

Jesu Lidelse er Kronen paa hans Hengivelse i Faderens Villie, ligesaa i hans Hengivelse for os Syndere. Gudsforladtheden og den forsmædeligste Død, Verden kendte, var han villig til at patage sig som vor Stedfortræder.

Mage til Storheden i denne Selvhengiven kender Verden ikke!

Og Opstandelsen, Sejren over Død og Dødsriget og alle onde Magter — den falder lettere i Øjne som en Begivenhed uden Lige.

Og det paapegede store i det, Paasken minder om, er ikke blot Virkelighed, men det er Virkelighed af den mest praktiske Betydning for os alle.

Død var Syndens Sold, Syndens velfortjente Løn. Jesus betalte den i vort Sted. Han var den eneste, der ikke havde gjort Synd, og i hvis Mund ikke var fundet Svig. Derfor var han i Stand til at betale Syndens Sold for andre.

Og saa Sejren over Døden. Det var just hvad vi alle trængte til. Mennesket elskede Liv, klyngede sig til Livet, men fandt intet Raad imod Livets Fjende — Døden. Jesus sejrede over Døden. Jesus sejrede over Døden for os, saa vi kan haabe paa Sejr over Døden gennem Tro paa den opstandne Frelser! Herlige Paaske! Tak, tak! Herre Jesus! for din Selvhengivelse i Døden for os paa Korset, for din Opstandelse Paaske-dags-Morgen!

NATIONAL LUTHERAN COUNCILS MØDE I CHICAGO, 18. OG 19. Marts.

Under 9. Marts udsendte „Lutheran Bureau“ en Opfordring til „Editors of the Official Church Papers of the National Organization“ om at møde i Chicago Torsdag og Fredag den 18. og 19. Marts for at tage Del i Drøftelsen af en Indsamling til Fortsættelsen af Council's Arbejde i de krigshærgede lutherske Egne i Europa.

Det første, jeg gjorde, var at finde Aarsmødets Beslutning i Forhold til National Lutheran Council. Jeg fandt i Aarsberetningen (Side 119, Punkt 6) følgende Beslutning: „Aarsmødet vedtog, at Den forenede d. luth. Kirke bliver Medlem af The National Lutheran Council.“ Mente saa, at der maatte tages Hensyn til en Opfordring fra Council's Bestyrelse.

Næste Skridt var at tale med D. I. Kirkeblads Redaktør om, hvem af os to, der skulde rejse til Møde. Past. I. M. Hansen mente, at Danskeren var det eneste af vore Blade, der kunde

give Plads for Drøftelse af den angældende Sag. Desuden var han ikke i Stand til at høre, saa han kunde deltage i og faa Nytte af Forhandlingerne, saa han ønskede, at jeg skulde rejse. Resultatet blev saa, at jeg rejste.

Af andre Redaktører mødte: Rev. G. W. Sandt (The Lutheran), Rev. L. C. Abrahamson (Augustana), Rev. C. J. Bengston (Lutheran Companion), Rev. T. Eggen (Lutheraneren), Rev. G. T. Lee (Lutheran Church Herald), Rev. J. Sheatsley (Lutheran Standard).

Foruden officielle Redaktører var ogsaa Distriktsformænd indbudt til dette Møde, og af disse mødte der ikke faa, fra vor forenede Kirke kom Past. Kildsig.

Hvad Mødet gjaldt.

Som bekendt har N. L. Council jo sendt Kommissærer til krigshærgede lutherske Egne i Europa. Disse har rejst vidt og bredt, og de har indberettet om, hvad de saa, først skriftlig, og efter at de er kommen tilbage, fillige mundtlig.

Hvad skulde nu N. L. C.s Bestyrelse gøre ved, eller i Forhold til, disse Indberetninger? fortsatte det begyndte Genopbyggelsesarbejde? eller nøjes med at være bleven overbevist om den store Nød, der hersker blandt Trossøskende i Europa?

Det stod klart for nævnte Bestyrelse, at det begyndte Arbejde absolut bør fortsættes. Jesu Ord: „Ingen, som lægger sin Haand paa Ploven og ser tilbage, er vel skikket for Guds Rige (Luk. 9,62)“ manede til at gaa frem.

Opgavens Vanskelighed.

Men at fortsætte Arbejdet kræver nye Ofre. Bestyrelsens Medlemmer var ikke blinde for, at Kravene til Kirkens Medlemmer har været mange og store, og nye Ofre forestaar til Arbejdet herhjemme.

Selve det lokale Menighedsarbejde rundt om i de forskellige Samfund, som tilhører Council, kræver Ofre, og desuden er der flere Steder foretaget store Indsamlinger til Skoler, eller som hos os til Pensionsfond, og andre Samfunds-indsamlinger forestaar.

Det stod klart for Medlemmerne af Bestyrelsen, at alt dette Arbejde herhjemme ikke maa standse eller afkortes ved en ny Kampagne for at rejse Midler til Fortsættelse af Genopbyggelsesarbejdet i Europa.

Dertil kommer den Omstændighed, at det er langt vanskeligere at interessere Folk for hvad der ligger paa lang Afstand end for de Krav, de har lige for Øjnene.

Dog — bør alle disse Vanskeligheder gøre os modløse, saa vi opgiver Æveret og forsagte lægger Hæmmerne i Skødet eller tilstopper Ørene for Raabene derovre fra!

Vi har glædet og opmuntret vore Trossøskende der lider bitterlig under Krigens Følger, ved at aflægge dem et Besøg, yde foreløbig Hjælp og give dem Haab om mere Hjælp. Skal vi skuffe dette Haab?

Nej, det maa vi ikke! Det kan vi ikke forsvarer over for vor Gud og Menighedens Herre, som har velsignet os saa rigelig fremfor dem, hvis Nød anraaber os om Hjælp!

Vi har lagt Haand paa Ploven, vi maa ikke se tilbage!

Hvad der behøves.

Først havde man sat Summen til \$1,500,000, Halvanden Million Dollars, men siden kom der Opfordring fra den lutherske Hedningemissions Bestyrelse om at føje \$300,000 til som Hjælp til de Hedningemissioner, der har lidt under Krigens, saa at Summen blev sat til \$1,800,000.

Det er jo en stor Sum, men dog ikke stor i Forhold til Medlemstallet i N. L. C. Dette er: 1,693,947, konfirmerede Medlemmer, altsaa er Summen lidt over en Dollar per Kommunikant.

Opgaven er visselig ikke uover-

kommelig, dersom vi kan blive nogenlunde enige om at lægge Kræfterne til for at løfte den.

Prøv nu at tælle, hvor mange konfirmerede Medlemmer du har i din Familie. Kan du ikke nok give en Dollar eller lidt mere for hver til dette skønne Arbejde? Og saa er der jo mange, som kan, og sikkert ogsaa vil, give meget mere.

Alle vi, der var samlede til Møde i Chicago, var enige om, at der ikke kan være Tale om at se tilbage. Vi vil tage fat og se at faa alle vore Søskende over hele Linien til at tage fat med — saa naas det.

Kampagnens Organisation.

Kampagnen vil ikke blive ledet gennem de enkelte Samfund men statsvis, Centralstyrelsen vil sørge for, at der bliver udsendt Foredragsholdere til Steder, hvor den lutherske Kirke er stærkt repræsenteret, og saa vil den sørge for, at der bliver valgt Formænd for Indsamlingen i hver Stat, og disse sørger saa for, at der bliver valgt Distriktsledere, disse atter for, at der bliver valgt Mænd til at lede Indsamlingen i enhver Menighed.

Dette vil dog sikkert ikke blive til Hinder for, at enhver Menighed selv kan tage fat paa Arbejdet indenfor sine egne Grænser. Tanken er sikkert ikke at hindre dette, men derimod, at ikke en eneste bliver forbigaaet, men alle faar Andledning til at være med. Arbejdets Succes beror netop paa, at alle kommer med — menneskeligt set.

„The Inter-Church World Movement's“ forestaaende „drive“ omtaltes under Forhandlingen, og der var almindelig Stemning for, at vor lutherske Kirke bør tage fat paa Løsningen af den Opgave, som ligger for os i Stedet for at tage Del i nævnte „drive“.

Mener vi noget med Troskab imod vor Bekendelse, hvorfor saa ikke lægge Kræfter til for at befæste og fremme vor egen Kirke, eller for at hjælpe Søsken paa Benene, hvor Krigens Rødsler har sat dem i Knæ!

Der vil senere blive meddelt nærmere om Enkelthederne i Arbejdet for Opgavens Løsning. A. M. Andersen.

Interchurch World Movement.

Sandsynligvis modtager vore Præster i den forenede danske Kirke, som i alle andre protestantiske Samfund, Opfordring efter Opfordring om at være med i den store „drive“ eller Indsamling af en \$350,000,000 eller mere.

Formålet er, siger man: Rekonstruktion, Hjemmission, Jødemission og philanthropiske Virksomheder.

Inter-Church World Movement er en Bevægelse udgaaet fra større eller mindre Grupper af Mænd og Kvinder fra de forskellige reformerte Kirkesamfund.

„The Movement“ kommer som et Stormvejr hen over hele Landet; men om Stormvejret og Ilden er i reelt Slægtskab med Stormvejret og Ilden fra den første Pinsedag, det er efter vor Mening meget tvivlsomt.

Vi mangler tydelige Toner næsten i alle Henvendelser til os om det gamle — Kors-evangelium, det eneste virkelige Lægemiddel for den arme syge og oprevne Menneskehed.

Kirkeraadet har derfor svaret rette Vedkommende, at Den forenede danske Kirke intet officielt kan have med denne „drive“ at gøre, førend det kommende Aarsmøde har udtalt dets Mening om denne Sag.

Dette som Vink for Præster og Menigheder tilhørende den forenede danske Kirke.

I broderlig Ærbødighed G. B. Christiansen.

Paaske Hilsen hjemmetra

Kære Landsmænd i Vesten! „Vend tilbage til Fæstningen, i Haabets Fanger.“

Zak. 9, 12. Forleden sluttede Gudstjenesten i en sønderjyds Kirke med Salmen: „Den signede Dag med Fryd vi ser.“ Da Orget intonerede sidsfe Vers: „Saa rejser vi til vort Fædreland,“ rejste hele Menigheden sig op. Det virkede saa gripende, at man af Bevægelse knapt kunde synge med.

Da jeg for et Aar siden sad og læste ovenstaaende Vers hos Profeten den Dag, da det første sikre Budskab kom dernedefra, gik min Tanke og Bøn i lignende Retning.

Nu i Dag læser jeg om en Fæstften dernede, i Ballum, hvor Pengegaver fra Dansk-Amerikanere uddeltes til de gamle, der i sin Tid sendte deres unge i Landflygtighed, og at de sønderjydske Piger hin Aften sang de Strofer, som ogsaa i derovre elsker: „Saa langt, saa langt rækker Tanken frem til gamle Mor og mit Barndomshjem.“

Da synes jeg mine Tanker gaar paa Langfart over til Jer. Tak, fordi I er med i vor Glæde!

Men Fæstningen og Fædrelandet, som betrygger Haabets Fanger, er jo det, som Jesus har beredt alle sine troende midt i en Stridens Verden.

Jeg synes, I derovre i en saadan Tid kommer os nærmere, for I har jo ogsaa Rod herhjemme, og I tog Jeres Dyst med for Haabets Fanger. Maatte da ogsaa nogle af Danmarks Sønner og Døtre mod Vest i disse Alvorstider vende tilbage til Fæstningen, naar Herren gennem Prøvelser kalder paa Jer.

Dette være da min Hilsen til Eder: „Herren er min Klippe og min Fæstning.“ (Salme 18, 3). Maatte dette blive det visse Haab for Danske hjemme og ude: „Det kendes paa os som Lysets Børn, at Natten hun er nu omme.“ Glædelig Paaske til Brødre og Søstre mod Vest.

Eders H. C. Vedsted. Præst ved Garnisons Kirken.

ENIGHED I DET VÆSENTLIGE.

Det indrømmes i Almindelighed, at i det væsentlige maa de, der skal arbejde sammen, være enige.

Og det er vi saa kommen til at lægge Mærke til ved at høre de forskellige Indlæg i Sprog-sagen, at der indenfor vor Kirke er Enighed i det væsentlige, hvad den Sag angaar.

De, der stærkest hævder Modersmalets og de ældres Ret, indrømmer, at der maa tages tilbørligt Hensyn til de yngres naturlige Krav om Brug af Landets Sprog.

Ligeledes de, der slaar stærkest til Lyd for Landets Sprogs Ret, medgiver villigt, at de ældres naturlige Krav om Modersmalets Bevarelse saa længe som muligt, og deres Ret, maa respekteres.

Og alle indrømmer de, at Folk under visse Omstændigheder ikke skal diktere andre, der lever under forskellige Omstændigheder. Det bør afgøres lokalt, hvorledes enhver Menighed i saa Henseende skal stille sig.

Det er Enighed i det væsentlige, saa den Sag kan anses for foreløbig udeblevet.

Lignende har vi lagt Mærke til angaaende Skolesagen. En opmærksom Læser kan ikke have undgaaet at se, at der indenfor vor Kirke, mellem ældre og yngre, er Enighed om, at vi maa have vor Skolesag givet et godt Skub fremad, saa vi paa dette Omraade bliver i Stand til at konkurrere med dygtige lutherske Skoler her i Landet.

Denne væsentlige Enighed bør hverken overses eller glemmes, naar vi mundtlig eller